

PROGRAMMA **100 YEARS FROM NOW**

5 SEPTEMBER 2015, GROTE KERK DEN HAAG

SYMPOSIUM

11:00 REGISTRATIE & ONTBIJT VOLKSKEUKEN*

12:20 WELKOM

12:30 **PROF. SANDRA KEMP** (EN)

13:00 **PROF. VINCENT ICKE** (EN)

13:30 KOFFIE PAUZE VOLKSKEUKEN*

14:00 **DR. MICHELLE BASTIAN** (EN)

14:30 PANEL I

**LOTTE GEEVEN, LYNNE VAN RHIJN,
JACOB VOORTHUIS & BRIGITTE VAN DER
SANDE** (MOD)(EN)

15:45 KOFFIE PAUZE VOLKSKEUKEN*

16:00 **CHRISTIAAN WEIJTS** (NL)

16:15 **KEES 'T HART** IN GESPREK MET

RUTGER PONTZEN (NL)

17:00 PANELL II

**ANNIE FLETCHER, FRANK THEYS &
CHRIS KEULEMANS** (MOD) (EN)

18:15 DINER VOLKSKEUKEN*

19:30 PANEL III

**JACKO BRINKMAN, SIS JOSIP,
DR. FRANZ-W. KAISER, ARNO VAN
ROOSMALEN & ROOS VAN PUT** (MOD)(NL)

PROGRAMMA MUSEUMNACHT

21:00 WELKOM

21:15 OPTREDEN **SARAH HOYT**

21:45 **SAM STEVERLYNCK** IN GESPREK MET

PATRICK BERNATCHEZ (EN)

22:00 VERTONING VAN **LOST IN TIME**

***VOLKSKEUKEN**

In de Grote Kerk is eten en drinken verkrijgbaar. Pop-up restaurant De Volkskeuken, een initiatief van Lokaal Voedsel Den Haag, serveert lekker, ecologisch en lokaal geproduceerd voedsel.

VOLKSPALEIS 2015

Het besef dat onze dagen zijn geteld en het verstrijken van de tijd onvermijdelijk is vormt de kern van het Volkspaleis 2015. Centraal staat de Nederlandse première van het monumentale filmproject 'Lost in Time' van de Canadese kunstenaar Patrick Bernatchez. Volkspaleis 2015 vindt plaats in het oudste gebouw van de stad, de Grote Kerk van Den Haag.

100 YEARS FROM NOW SYMPOSIUM

GROTE KERK DEN HAAG

SATURDAY 5 SEPTEMBER 2015, 12:00 — 21:00

100 years from now (100 jaar na nu) is een eendaags symposium dat onze weerbarstige relatie met de tijd onderzoekt, met de nadruk op culturele productie. Het is gemakkelijker om de tijd te begrijpen door terug te kijken dan vooruit, om te peilen in welke mate we individueel en gezamenlijk zijn veranderd. 100 years from now verenigt kunstenaars, curatoren, critici, schrijvers, musici en filosofen, om hun gedachten en ideeën over de toekomst met elkaar te delen. We zullen vooral de tijdgebonden vraag behandelen: hoe zal het er over 100 jaar voor staan met de culturele productie en kunst? Sprekers zijn: Dr. Michelle Bastian, filosoof; Patrick Bernatchez, kunstenaar; Jacko Brinkman, directeur Heden; Annie Fletcher, curator Van Abbemuseum; Kees 't Hart, schrijver; Lotte Geeven, kunstenaar; Sarah Hoyt, concertpianist; Prof. Dr. Vincent Icke, wetenschapper; Sis Josip, oprichter Hoop/kunstenaar; Dr. Franz-W. Kaiser, hoofd tentoonstellingen Gemeentemuseum; Prof. Sandra Kemp, senior onderzoeker/curator Victoria and Albert Museum; Chris Keulemans, schrijver/journalist; Rutger Pontzen, schrijver/journalist; Roos van Put, kunsthistoricus/kunsteriticus; Lynne van Rhijn, kunsthistoricus/kunsteriticus; Arno van Roosmalen, directeur Stroom Den Haag; Brigitte van der Sande, curator /kunsthistoricus; Sam Steverlynck, kunsteriticus; Frank Theys, filosoof/kunstenaar/filmmaker; Dr. Jacob Voorthuis, filosoof; Christiaan Weijs, schrijver.

LOST IN TIME BY PATRICK BERNATCHEZ

GROTE KERK DEN HAAG

SATURDAY 5 SEPTEMBER 2015, 22:00 UNTIL SUNRISE

Vanaf 22:00 uur zal de monumentale filminstallatie Lost in Time van Patrick Bernatchez te zien zijn. Bernatchez werkt als hedendaags kunstenaar gevoelsmatig en met verschillende media waardoor een groot project schijnbaar terloops tot stand komt. Door samenwerking met componisten, filmmakers, een horlogemaker en fotografen wordt zijn signatuur beïnvloed en bewust of onbewust versterkt. In 2012 toonde West een van de basiswerken van het project 'Lost in Time': een speciaal horloge, gemaakt door horlogemaker Roman Winiger,

waarbij de wijzer één keer rondgaat in 1000 jaar. In de Grote Kerk zien we in het fascinerende filmproject een ruiter en een paard, beide met een integraalhelm op, dwalen door een sneeuwstorm. In een Arctische omgeving dwarrelen sneeuwvlokken naar boven en de ruiter op het paard lijkt stuurloos. Door visuele herhalingen, het spiegelen van beelden en de sterke symboliek wordt je ondergedompeld in een vreemde, koude wereld. Tegelijkertijd zien we een manskroot ijsblok in een wetenschappelijk laboratorium langzaam smelten. We horen de stem van de Franse filosoof en neurobioloog Henri Laborit praten over verval, angst, vluchten en de dood en bij de laatste scène zien we een dier als een wezen uit een andere tijd verschijnen. De beelden zijn traag, hallucinerend, en de betoverende muziek draagt daaraan bij. Speciaal voor Lost in Time heeft de bekende Mexicaanse electronica-artist Murcof een soundtrack gemaakt met o.a. het jongenskoor Les petits chanteurs du Mont-Royal, in een bewerking van de Goldberg Variations van J.S. Bach. Het voorbijgaan van de tijd, de dood en het proces van verval en vernieuwing zijn terugkerende onderwerpen in het werk van Bernatchez en vormen de focus van zijn oeuvre. Verwijzingen naar individuele, sociale en kosmische levenscycli zijn in overvloed aanwezig en confronteren ons met onze sterfelijkheid.

I. PRESENTATION ABSTRACTS

12:30 — 13:00

PROF. SANDRA KEMP (EN)

A SPACE FOR TIME:

MUSEUMS AND THE FUTURE OF HISTORY

Hoe worden toekomst gekend en verhaald? Wie is een expert waar het toekomst betreft? Wie beslist welke toekomst levensvatbaar zijn?

Technologische en economische innovatie staan meestal op de voorgrond in studies over de toekomst. Maar culturele waarden, overtuigingen en erfgoed, en de historische werken daarover, zijn net zo belangrijk als wetenschap en economie voor de anticiperende praktijken: onze relatie met heden, verleden en toekomst is dynamisch en contextueel.

In deze lezing zal ik de historische rol van musea voor kunst en design in de verbeelding van de toekomst onderzoeken, en hoe ideeën over de toekomst in objecten en kunstvoorwerpen worden gecreëerd, aangevochten en vormgegeven. Ook de rol van het museum in het opbouwen van kennis over de toekomst door middel van

collecties, tentoonstellingen en relaties met het publiek worden in overweging genomen. Door de strategische drijfveren en trends voor de toekomst te beproeven waar het musea betreft, ontstaan nieuwe manieren van denken over tijd en tijdelijkheid, en nieuwe mogelijkheden voor het onderzoeken van continuïteit en verandering. Welke vormen van geschiedenis willen we en hebben we nodig op dit moment?

13:00 — 13:30

PROF. VINCENT ICKE (EN)

DEEP TIME

Een pasgeboren baby kan ervan uitgaan dat hij ongeveer tweehonderd miljoen keer korter leeft dan de huidige leeftijd van het universum. Als de baby volwassen is geworden, lijkt het daarom alsof er niet al te veel is gebeurd in dat universum. Maar astronomische gebeurtenissen kunnen razendsnel plaatsvinden, zoals bijvoorbeeld de explosie van een supernova (een duizendste van een seconde) of extreem langzaam, zoals de uitbreiding van het universum (13,7 miljard jaar). En de toekomst is waarschijnlijk oneindig lang. Welke kosmische processen kunnen wij op een schaal van nul tot oneindig waarnemen?

14:00 — 14:30

DR. MICHELLE BASTIAN (EN)

LIBERATING CLOCKS?

Als we ons een nieuwe tijd proberen voor te stellen, een getransformeerde tijd, een tijd die mogelijk alomvattend, duurzaam en sociaal verantwoord is – een bevrijdende tijd – is het niet waarschijnlijk dat er gelijk aan een klok wordt gedacht. De klok is bij uitstek het symbool geworden van alles dat verkeerd is gegaan met onze relatie met de tijd. In een heel scala van culturele vormen, zoals filosofie, cultuurtheorie, literatuur en kunst, heeft het beeld van de klok wantrouwen, afkeuring en totale vijandigheid opgeroepen. In deze lezing wil ik echter opperen dat klokken juist veel interessanter zijn dan hoe ze tot nu toe worden bestempeld. Met voorbeelden uit de kunst, design en activisme wil ik suggereren dat ze de mogelijkheid in zich hebben om te worden bewerkt tot creatieve antwoorden op massa's sociale, politieke en ecologische kwesties. Kunnen zorgwekkende kwesties worden herzien, niet door ons van de klok af te keren, maar door een nieuw beeld te schetsen van wat een klok kan zijn en de soorten tijd die het kent?

14:30 — 15:45

PANEL I: **PAST, PRESENT, PERFECT? (EN)**

LOTTE GEEVEN, LYNNE VAN RHIJN,

JACOB VOORTHUIS & BRIGITTE VAN DER SANDE (MOD)

Het lijkt alsof het onder ogen zien van de toekomst, zoals die er bijvoorbeeld over 100 jaar uit kan zien, te veel onzekerheden en onduidelijkheden biedt en dat we ons daarom aan het verleden vastklampen voor zekerheid. Geldt dit ook voor de kunst? Bewaren we de toekomst voor later omdat kunst het vermogen bezit om verleden, heden en toekomst samen te brengen? Bovendien, hoe wordt de tijd gestuurd en aangepakt vanuit de culturele en kunstzinnige wijze van werken en begrijpen? Hoe kunnen kunstenaars, kunsthistorici, curatoren en filosofen zich een beeld vormen van de verre toekomst? En wat kunnen we op dit moment doen? Brigitte van der Sande (curator/kunsthistoricus) discussieert met Lotte Geeven (kunstenaar), Jacob Voorthuis (filosoof) en Lynne van Rhijn (kunsthistoricus) vanuit hun perspectief over deze vragen en over hoe kunst en cultuur in de komende jaren mogelijk kan veranderen.

BRIGITTE VAN DER SANDE

A LANDSCAPE OF NOWS

Tijd is moeilijk te vatten; als ik de tijd wil grijpen, schiet hij weg. De tijd snelt naar de toekomst, waar mijn hersenen al niet meer bestaan, maar waar mijn digitale leven tot de eeuwigheid zal worden verlengd; het zal rondcirkelen in cyberspace samen met miljarden overledenen en mijn laatste woorden retweeten naar mijn afstammelingen, mijn laatste afbeeldingen naar mijn vrienden sturen, de mensen herinneren aan mijn analoge verjaardag en jubilea. Het westerse begrip van tijd als een progressieve lineaire beweging is totaal verdwenen, de mythische tijd waarbij tijd geen tijd is, alleen het Nu wordt van harte verwelkomd. Of meer een landschap van Nu-vormen, waarin verleden, heden en toekomst alle gelijktijdig bestaan. De overgang van techniek naar bricolage.

LOTTE GEEVEN

CLOCKWORK UNIVERSE

Het saaie dagelijkse decor van de tijd verdwijnt in het niets bij het vastleggen van de algemene en persoonlijke geschiedenis. We blijven achter met bakens van grote gebeurtenissen, opgesloten in gigantische blinde vlekken in de tijd. Ik besloot te proberen om zo'n blinde vlek vast te leggen gedurende het verstrijken van een nacht en een dag op een locatie in de stad. Met behulp van de vakkennis van het MO archief, de British Library en het Warburg Institute is een plan opgesteld voor de

opname: Clockwork Universe (Uurwerkuniversum). Het Clockwork Universe is een mens-machine die het voorbijgaan van de tijd gedurende 24 uur registreert binnen een gebied van 1 vierkante kilometer in de stad, met als resultaat een bibliotheek van 1 dag. Om dit project te realiseren zijn 400 waarnemers uit allerlei vakgebieden over het stadsgebied verspreid; gewapend met laptops hebben ze pleinen, kantoren, winkels, steegjes en privéwoningen bezet. Hun missie: in 'real time' noteren wat er vlak voor hun neus gebeurt gedurende vier werkperiodes (dag, avond, nacht, ochtend). Alle geschreven verslagen worden per minuut gemarkeerd en opgeslagen in 400 boeken waarmee een circulaire bibliotheek van 24 uur wordt gecreëerd. Deze bibliotheek - een reusachtig boekenuurwerk - is per uur ingedeeld. De verslagen van de zeer nauwgezette, op tijd gebaseerde sporen van een dag vormen de inhoud van de boeken. Het Clockwork Universe schetst op duizenden pagina's de saaie geschiedenis van het dagelijkse leven: blaffende honden, voorbijrijdende scooters, onweersbuien, verveling en schoonheid, waarmee een fijn netwerk van kleine mijlpalen wordt geconstrueerd en de bezoeker eindeloos door deze dag kan navigeren door de ogen en oren van 400 schrijvers. Een dag die altijd op de rand van het bewustzijn aanwezig zal zijn. (Clockwork Universe was bedacht als onderdeel van de kunstmanifestatie Dear Dynamism in Utrecht in 2016; dit ambitieuze plan zal binnen die context niet worden verwezenlijkt en er wordt nu naar nieuwe mogelijkheden gezocht.)

LYNNE VAN RHIJN

THE FUTURE HISTORY OF ART

Als kunsthistorische instelling houdt het RKD – het Rijksinstituut voor Kunsthistorische Documentatie – zich bezig met het verleden in de vorm van documentatie zoals reproducties en archieven die ons iets vertellen over kunst of de plekken waar die te zien was door middel van boeken, krantenknipsels, uitnodigingen enz. Alles, om het zo breed te formuleren, wat onderzoekers een beter begrip kan geven over wat er gemaakt werd en de artistieke context daarvan. Ik denk dat het nogal logisch is dat een goede aanpak voor mij inhoudt dat ik ook met één oog naar de toekomst kijk, hoe onzeker die ook is. Er wordt een verbazingwekkende hoeveelheid kunst gemaakt en er is nog meer documentatie over en dus spreekt het vanzelf dat we voortdurend selectief moeten zijn ten aanzien van wat onze aandacht verdient. Maar dit aspect van mijn baan leidt vaak tot opgetrokken wenkbrauwen, want wie ben ik om zomaar te beslissen wat in de toekomst van belang zal zijn?!

JACOB VOORTHUIS

TIME WITHOUT MIST FOR PALMYRA

Als je er onpartijdig over nadenkt kun je van de tijd niet meer verwachten dan het meten van verandering afgezet tegen herinnering en documentatie. Met de hulp van onze cognitieve vermogens, aangevuld met stijgende hoeveelheden prothetische technologie, meten we de ene verandering af aan de andere en organiseren zo onze levens in relatie met onze wereld. Het gevoel van continuïteit in de tijd gaat hand in hand met onze vaardigheid in het observeren, vastleggen en organiseren van verandering in het geheugen en zo geven we daar zin aan in termen van opeenvolging en persoonlijkheid. De manier waarop we de tijd vastleggen is op zich al een proces van fysieke transformatie: de productie en verdwijning van herinneringen en documentatie om ervaringen te constitueren en verwachtingen, hoop en verrassing toe te laten. Het gevoel dat er 'niets verandert' wil niet zeggen dat dat in enigerlei kwantitatieve of letterlijke zin waar is; eerder is het een manier om frustratie of wanhoop aan te geven met betrekking tot een specifiek aspect van het leven dat een ontwrichtende, kwalitatieve verandering nodig lijkt te hebben in plaats van het eeuwige ritme van vertrouwde herhaling. Als dit redelijk is vormt de precisie van de tijd een merkwaardig probleem. Precisie is... wat precies? Het kan niet meer zijn dan een effectieve organisatie van gebeurtenissen in zorgvuldig geijkte opeenvolgingen. We merken dat we daartoe in staat zijn met behulp van zich herhalende cyclische transformaties zoals de ritmes van zon en maan of de trillingen die uitgaan van een kristal of een andere atomische structuur. We hebben de 'precisie' van de atomische klok gerealiseerd door middel van een lang heuristisch proces waarbij we de ene regelmaat door de andere vervangen en iedere 'verbetering' stelde ons in staat om verandering beter te kunnen voorspellen, althans met betrekking tot de processen die bestudeerd worden in natuur- en scheikunde. Voordat we gaan geloven dat de tijd als verslag of herinnering een onafhankelijk bestaan leidt voorbij onze constructieve pogingen om een leven op te bouwen is het goed om ons te realiseren dat een dergelijke precisie alleen van belang is voor diegene voor wie het van belang is, voor natuurkundigen en uitvinders van technologische toepassingen. Via hen wordt zo'n 'precisie' uiteindelijk ook van belang voor ons, de dankbare gebruikers van steeds complexere technologie.

16:00 — 16:15

CHRISTIAAN WEIJTS

DE SIRENEN VAN HET TOUCHSCREEN (NL)

Christiaan Weijts leest voor uit *De Sirenen van het Touchscreen*, speciaal geschreven voor het symposium '100 Years from Now'.

16:15 — 16:45

KEES 'T HART IN GESPREK MET

RUTGER PONTZEN (NL)

'Urgent en onstuitbaar als een volledige bekentenis.' Thomas Rosenboom in 'Nu ik', de fenomenale roman van Rutger Pontzen, vertelt de hoofdpersoon koortsig zijn verhaal, in een ritme dat als een trance werkt, met humor en lichtheid, maar ook dwingend en onontkoombaar.

17:00 — 18:15

PANEL II: THE TIME IS NOW, ISN'T IT? (EN)

ANNIE FLETCHER, FRANK THEYS &

CHRIS KEULEMANS (MOD)

We kunnen nu al de beperkingen van onze wereld in de komende vijftig jaar voorzien, omdat de kritische kracht van kunst wordt uitgehouden door het culturele kapitalisme en natuurlijk ook door de geopolitieke onrust, de economische ongelijkheid en de klimaatverandering. Is er, ondanks dat, in de komende vijftig jaar nog genoeg tijd om de voortdurende onbestendigheid aan te pakken, een ander pad te kiezen, en daarmee onze toekomst te veranderen? Hoe kan kunst het platform worden om in de komende vijftig jaar alternatieve wegen voor en vast te stellen? Bovendien, als de wereld zich in deze richting blijft ontwikkelen, hoe zal de kunst en de artistieke praktijk dan veranderen? Onder leiding van Chris Keulemans (schrijver/journalist) zullen Annie Fletcher (curator) en Frank Theys (filosoof/kunstenaar/filmmaker) deze vragen behandelen en ook hoe de toekomst op hun terreinen op dit moment wordt aangepakt.

ANNIE FLETCHER

AFTER THE FUTURE

Hoe verstaan we ons met ideeën over de toekomst in een instelling zoals het museum dat zich ook bezighoudt met erfgoed en het verleden? Annie Fletcher zal projecten en standpunten onderzoeken die gevestigde werkmethodes in het museum zelf ter discussie stellen

en wijzen op wat nu urgent is en op mogelijkheden voor de toekomst die het instituut aan de orde kan stellen. Hoe kunnen we in het licht van huidige en toekomstige mogelijkheden op het gebied van artistieke, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen verdergaan met het realiseren van een zowel intellectueel als structureel relevant, geëngageerd archief van het heden dat eigendom is van de mensen zelf? Kan het museum van de toekomst ingaan tegen een overduidelijk neoliberale poging om 'cultuur' ondergeschikt te maken aan de mechanismen van de vrije markteconomie in de zin van het culturaliseren van de economie of, omgekeerd, de economisering van de cultuur? Kunnen we het zombie-archief, dat zijn eigen verleden plagieert en metaforen en waarden oprakelt die geworteld zijn in het modernisme, veranderen in een verzamelend instituut dat zijn erfgoed en geschiedenis veel actiever, politieker en interdisciplinair hanteert?

FRANK THEYS

THINKING EXPONENTIALLY ABOUT THE FUTURE AND HOW TO STOP IT

Om een beeld te geven van de toekomst als we één generatie verder zijn wil ik twee beroemde grafieken naast elkaar plaatsen die elkaar volkomen tegenspreken. Grafiek 1 laat de totale instorting van de menselijke beschaving zien rond 2045, veroorzaakt door de beperkingen van onze planeet; grafiek 2 toont een singulariteit van oneindige technologische groei rond ... 2045. Nul tegenover oneindigheid. Onze toekomst zal een complexe interferentie worden tussen exponentiële groei en exponentiële instorting. Ik kan mij voorstellen dat, hoe dichterbij we dat punt naderen, de sociaal-technologische afspiegeling binnen de kunst naar een ander niveau zal stijgen.

19:30 — 20:45

PANEL III: ART & ITS CITY (NL)

JACKO BRINKMAN, SIS JOSIP,

DR. FRANZ-W. KAISER, ARNO VAN

ROOSMALEN & ROOS VAN PUT (MOD)

Kunst in het culturele leven van de steden is gemakkelijk te vinden, zowel op straat, in de huizen als in het publieke domein. De stad vindt baat bij het koesteren van artistieke activiteiten, omdat hiermee meer bezoekers worden aangetrokken, de buurten nieuw leven wordt ingeblazen en een duurzame toekomst wordt gecreëerd. Loopt het culturele en kunstzinnige leven van Den Haag parallel met de rest van Nederland? Wat zal de plaats van Den Haag zijn in de komende tien jaar in de

geglobaliseerde kunstwereld? Roos van Put (kunstcriticus) discussieert samen met Jacko Brinkman (Heden), Sis Josip (Hoop), Dr. Franz-W. Kaiser (Gemeentemuseum), and Arno van Roosmalen (Stroom Den Haag) over kunst en de nabije toekomst van Den Haag. Zij zullen hun visies delen over de toekomstige culturele ontwikkeling van Den Haag en welke rol hun organisaties daarin kunnen spelen.

JACKO BRINKMAN

Ook de private sector is medeverantwoordelijk voor een bloeiend kunstklimaat. Wij, de kunstsector, moeten private personen verleiden voor de kunst. Zij moeten verliefd worden. Als ze verliefd zijn, zijn ze zeer bereid de kunsten te ondersteunen. Dit vergt een persoonlijke aanpak. Bedrijven en instituten willen geen kunst, de mensen die daar werken willen kunst. Verleid hen, maak hen verliefd.

SIS JOSIP

Subsidie is slecht voor de kunstenaar, slecht voor de kunst en slecht voor het publiek.

DR. FRANZ-W. KAISER

Musea trekken meer bezoekers aan dan ooit en de verkooprecords op veilingen volgen elkaar in rap tempo op - de media worden beheerst door kunst. Je zou daardoor denken dat de kunst een geweldige toekomst tegemoet gaat. Maar is dat werkelijk waar kunst over moet gaan: publiek trekken en geld verdienen? Was er ook niet nog iets anders - zoals experimenteren en iets nieuws ontdekken, intellectuele en emotionele verrijking, gewoon iets doen voor het plezier dat eraan wordt beleefd? Voor sommige mensen is dat laatste misschien nog steeds gangbaar, maar in de hedendaagse officiële dialoog over kunst is dat zo goed als afwezig; en dat kan de toekomst van de kunst mogelijk in gevaar brengen - in ieder geval als iets waar plezier aan wordt beleefd. Dat kunst in de eerste plaats bruikbaar zou moeten zijn, staat haaks op waar kunst tot voor kort over ging. Je zou kunnen zeggen "De tijden veranderen snel, en de toekomst is van belang, niet het verleden." Dat is prima! - Welkom in Aldous Huxleys 'Brave New World' (Heerlijke Nieuwe Wereld).

ARNO VAN ROOSMALEN

Stroom Den Haag, in 1990 opgericht als onafhankelijke stichting, is een kunstcentrum met een breed scala aan activiteiten. Het programma richt zich vanuit beeldende kunst, architectuur, stedenbouw en vormgeving op de stedelijke omgeving. Het beleid van Stroom is niet gebonden aan een bepaalde stroming. Het centrum is open voor iedereen met prikkelende ideeën of met een

behoefte aan informatie op het gebied van kunst en de stedelijke omgeving. Ze streeft er naar een gastvrij en stimulerend platform te zijn. Vanuit die mentaliteit wil Stroom, in nauwe samenwerking met andere instellingen, eraan bijdragen dat de reflectie op de stad en de rol die de beeldende kunst daarbij kan spelen, steeds in ontwikkeling blijft. Stroom organiseert tentoonstellingen, projecten, lezingen, workshops en excursies. Ze initieert onderzoek en debatten om kennisoverdracht en idee-ontwikkeling m.b.t. kunst, architectuur en aanverwante disciplines te stimuleren. In dit verband bouwt Stroom haar gespecialiseerde bibliotheek verder uit, ontwikkelt kennisdossiers op haar website en geeft publicaties uit. Daarnaast voert Stroom een stimulerend beleid dat zorgt voor een betere profilering van de Haagse beeldend kunstenaars en versterking van het Haagse kunstklimaat. Het thema van 'de openbaarheid' is de verbindende factor tussen veel Stroom activiteiten. Stroom bemiddelt, adviseert, doet suggesties voor kunstenaars en begeleidt een groot aantal projecten in de openbare ruimte. Voor de naam Stroom is gekozen omdat die staat voor energie en beweging.

21:15

PERFORMANCE SARAH HOYT

CLAUDE DEBUSSY (PRÉLUDE X)

LA CATHÉDRALE ENGLOUTIE

90 10:14

180 6:14

270 11:48

360 5:38

Interprété par **SARAH HOYT**

Transcription par **MARK VAN HARE**

Projet de **PATRICK BERNATCHEZ**

de l'ensemble **LOST IN TIME**

21:45

SAM STEVERLYNCK IN GESPREK MET

PATRICK BERNATCHEZ

Sam Steverlynck (kunstcriticus) in gesprek met kunstenaar Patrick Bernatchez over zijn project Lost in Time. Patrick Bernatchez is een beeldend kunstenaar die sterke en dramatische werken creëert en daarbij gebruik maakt van vele media. Hij werkt regelmatig samen met componisten, filmmakers en fotografen, en met een horlogemaker. Het verstrijken van de tijd, de dood en ook het proces van verval en vernieuwing zijn terugkerende onderwerpen in zijn werk. Verwijzingen naar individuele, sociale en kosmische levenscycli zijn

in overvloed aanwezig en confronteren ons met onze sterfelijkheid.

II. BIOGRAPHIES

DR. MICHELLE BASTIAN is een Chancellor's Fellow aan de Universiteit van Edinburgh. Ze voltooide haar doctoraat in de filosofie aan de Universiteit van New South Wales. Haar werk richt zich op de rol van tijd, in werk over integratie, uitsluiting en sociale verandering. Waaronder werk over een scala van sociale bewegingen, waaronder feminisme, lokaal voedsel, Transition Towns en alternatieve economieën. Ze is met name geïnteresseerd in de mogelijkheden van het herontwerpen van tijd-tellende technologieën. Ze is de hoofdonderzoeker van een aantal AHRC gefinancierde projecten, waaronder een die kijkt naar de mogelijkheid van het uitvoeren van participatie onderzoek met niet-mensen. Haar werk is gepubliceerd in tijdschriften zoals *Time and Society*; *Theory, Culture and Society* en het *Journal of Environmental Philosophy*.

PATRICK BERNATCHEZ toonde zijn werk in solo exposities in galleries en musea als: Musée d'art contemporain de Montréal, Canada (2015), ARGOS - center for art and media, België (2015) Casino Luxembourg (2014), West Den Haag (2012), l'UQAM Montreal (2011), Künstlerhauss Bethanien, Germany (2010), Galerie Bertrand Grimont, France (2009), West Den Haag (2009), & Artists Space, USA (2009). Daarnaast heeft hij zijn werk geëxposeerd in verschillende groepstentoonstellingen in Canada, Europa and Australië, zoals bij: Mass MoCA, USA (2012), Musée national des beaux-arts du Québec (2010, 2008), Musée d'art contemporain de Montréal (2010, 2008), Carriageworks, Sydney (2010), Rencontres Internationales Paris/Berlin/Madrid, New Cinema and Contemporary Art (2009, 2008) en de Pancevo Biennale of Visual Arts, Serbia (in collaboration with Gennaro De Pasquale, 2004). Zijn werk is opgenomen in verschillende particuliere collecties en in collecties van musea in Québec en Montréal.

JACKO BRINKMAN is directeur van Heden in Den Haag. Heden biedt toegang tot de kunst van nu, je kan er kunst kijken, huren en kopen. Zij presenteren hoogwaardige kunst op een laagdrempelige manier. Jacko is bedrijfskundig econoom en zijn hele werkzame leven actief in de zakelijke kant van de kunstsector. Hij is voorzitter van Garage Rotterdam, een tentoonstellingsruimte in Rotterdam en actief bestuurslid van

Unfair Amsterdam, een kunstbeurs van kunstenaars in Amsterdam.

ANNIE FLETCHER is hoofdconservator van het Van Abbemuseum, Eindhoven en docent aan De Appel, Amsterdam. Ze heeft onlangs gewerkt aan het Museum van Arte Util met Tanja Bruguera en een retrospectief van Hito Steyerl. Ze was curator van *After the Future* en de Biennial of Visual Art in 2012. Andere projecten zijn onder meer solotentoonstellingen of presentaties met Sheela Gowda, David Maljkovic, Jo Baer, Jutta Koether, Deimantas Narkevicius, Minerva Cuevas, en de lange-termijnprojecten, *Be(com)ing Dutch* (2006-09) en *Cork Caucus* (2005) met Charles Esche. Ze was mede-oprichter en co-directeur van het curatorplatform *If I Can't Dance, I Don't Want To Be Part Of Your Revolution* met Frédérique Bergholtz (2005-10). Als schrijver heeft ze bijgedragen aan verschillende tijdschriften, waaronder *Afterall* en *Metropolis M*.

KEES 'T HART studeerde Nederlandse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam en woont sinds 2004 in Den Haag. Hij werkte in het onderwijs, waaronder als studiebegeleider bij de Open Universiteit Nederland. Sinds 2002 is hij fulltime schrijver. Hij publiceerde sinds 1988 meer dan twintig werken: romans, poëziebundels, verhalenbundels, lezingen, satirisch werk, een essaybundel. De dichtbundel *Kinderen Die Leren Lezen* kreeg de Ida Gerhardtprijs. Diverse romans werden genomineerd voor de Libris Literatuurprijs en de AKO literatuurprijs. Zijn roman *Hotel Vertigo* (2012), stond op de longlist van de Gouden Uil 2013 en de Libris Literatuurprijs. Daarnaast schrijft hij recensies en beschouwingen over literatuur voor het weekblad *De Groene Amsterdammer*.

Het werk van **LOTTE GEEVEN** is gebaseerd op observaties en sterk niet-intellectueel. Ze werkt vanuit een sterke overtuiging dat een dynamische speelse manier in combinatie met nauwkeurig niet-hiërarchisch observeren kan leiden tot een beter begrip van plaats en object. Het waarnemen van een sinaasappel, een ruimtelijke dimensie, de beweging van een wenkbrauw of het gedrag van een stad is voor haar van even groot belang. Geevens blik is een anarchistische; ontkent alle hiërarchie en erkent de autonome bevoegdheid van de dingen als zodanig.

SARAH HOYT is een Canadese kunstenaar en klassiek pianist woonachtig in Parijs, Frankrijk. Ze is afgestudeerd in de biologische wetenschappen, pianospel en stedenbouw. Sarah Hoyt studeerde piano bij Dr. Ernesto Lejano, Michael Massey, Marijke Roos en

Eleanor Young. Ze studeerde geavanceerde muziek wetenschappen onder leiding van Marc Durand aan de Universiteit van Montréal en in Frankrijk met Jeannine Bonjean en Michael Wladkowski aan de École Normale Supérieure de Musique de Paris Alfred Cortot. Als conceptueel kunstenaar, put Sarah uit haar diverse academische en muzikale ervaringen en voedt zo haar verkenningen van proces, herhaling en landschappen. Ze werkt met video, tekst en beeldhouwkunst, vaak verwijzend naar klassieke muziek of het onderzoeken van de repetitieve processen van het piano spelen. Ze exposeert in galeries en culturele centra in Parijs, waar haar werken bekend staan om hun inventiviteit en verfijning.

PROF. VINCENT ICKE is hoogleraar Theoretische Astrofysica aan de Universiteit Leiden en bijzonder hoogleraar Kosmologie aan de Universiteit van Amsterdam. Hij studeerde theoretische natuur- en sterrenkunde aan de Universiteit van Utrecht. Na postdocs in Sussex, Cambridge, en Caltech was hij vijf jaar universitair docent aan de Universiteit van Minnesota in Minneapolis (USA). In 1983 kwam hij naar Sterrewacht Leiden waar hij de onderzoeksgroep Theoretische Sterrenkunde leidt. Hij onderzoekt de wisselwerking tussen straling en gas in het heelal, en het ontstaan en vergaan van kosmische structuren.

SIS JOSIP is beeldend kunstenaar en heeft het in olieverf schilderen van vrouwen altijd gecombineerd met commerciële creatieve opdrachten. 'Total Art', 'Een Kleine Sensatie', 'Monument voor Europa', 'Rembrandt 2000', 'City Circles', en 'Scientific Love' zijn grote artistieke projecten die hebben plaatsgevonden in binnen- en buitenland. Daarnaast was hij betrokken bij het begin van de dance-industrie. Rond 1995 heeft hij zich verdiept in mystiek, alchemie en de Theosofie. In 2011 is hij samen met Conti Herment, Sis Josip Galerie gestart. Lezingen en interviews met kunstenaars zijn een belangrijk onderdeel van de Galerie. Met Stichting Haagse Hoop (2011) verbindt Josip jonge creatieven met het zakenleven en het publiek. Creatief Warenhuis HOOP en de clubnachten Wij Zijn Hoop (2011-2014) waren zeer zichtbaar in Den Haag. Rond 2005 treed hij opnieuw in bij het rooms-katholieke geloof. En in 2014 wordt het 'lovebrand' Hector & Wolf opnieuw geactiveerd. Met Hector & Wolf onderzoekt hij onze merkwaardige relatie met kleding. Hector & Wolf heeft 400 unieke CREW shirts voor Museumnacht 2015 gemaakt.

DR. FRANZ-W. KAISER studeerde kunstgeschiedenis, beeldende kunst, filosofie en geschiedenis op het

Universiteit van Kassel (1976-1983). Hij haalde zijn PhD aan het Universiteit Leiden; zijn proefschrift (2006) legt sterk de nadruk op de specifieke relatie tussen kunst en de werkelijkheid. Kaiser was curator bij Le Nouveau Musée de Villeurbanne (Lyon, 1985/86) en bij Magasin/Centre National d'Art Contemporain de Grenoble (1986-89); hier was hij verantwoordelijk voor het expositieprogramma. Ook heeft hij meegewerkt aan het oprichten van L'École du Magasin, een post-academisch trainingsprogramma voor curators, die ook veel internationale studenten heeft. Tegenwoordig is hij hoofd curator van de afdeling Tentoonstellingen bij het Gemeentemuseum Den Haag. Hij heeft veel vanuit genoemde functies gecureerd, maar ook op freelance basis voor diverse tentoonstellingen binnen en buiten Europa. Ook is hij redacteur voor verschillende expositie catalogi, geeft hij lezingen en schrijft hij theoretische stukken over kunst.

PROF. SANDRA KEMP is Senior Research Fellow bij het Victoria and Albert Museum. Als schrijver en curator, richt haar onderzoek zich in de groeiende disciplines van de 'futures studies' met betrekking tot visuele en materiële cultuur. Ze heeft eerder gewerkt aan het Royal College of Art en de National Portrait Gallery in Londen, en aan het Smithsonian Institution in Washington DC. Ze is momenteel de coördinator van 'V&A research' en werkt, in samenwerking met het Bard Graduate Center, New York, aan een tentoonstelling over John Lockwood Kipling en de internationale geschiedenis van kunst en kunstnijverheid. Haar functie binnen V&A omvat ook de ontwikkeling van internationaal onderzoek, samenwerking tussen musea en galerieën, universiteiten, bedrijven en overheidsinstellingen over hoe dergelijke organisaties het verleden gebruiken om ideeën vorm te geven en een debat over de toekomst in gang te zetten.

CHRIS KEULEMANS is zowel schrijver als cultureel organisator en woont in Amsterdam. Gedurende de jaren negentig was hij directeur van De Balie, centrum voor cultuur en politiek in Amsterdam. Ook is hij de oprichter en oud-artistiek directeur van Tolhuistuin, een nieuw cultureel centrum in Amsterdam-Noord. Hij heeft romans, essays en artikels geschreven over oorlog, filmkunst, vluchtelingen, theater, voetbal en steden. Hij zou in de toekomst graag naar Jakarta, Sarajevo of Beiroet willen verhuizen.

RUTGER PONTZEN is sinds 2002 criticus en kunstre-dacteur van de Volkskrant. Onlangs verscheen bij uitgeverij Querido zijn debuutroman Nu ik. Het relaas van een man in gevecht met gedane beloftes en onomkeerbare gebeurtenissen, is geschreven in één lange zin zonder punten en hoofdletters en werd in de pers

lovend ontvangen. Pontzen studeerde aan de kunstacademie in Tilburg en kunstgeschiedenis aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Van 1992 tot 2002 werkte hij als freelance kunstrecensent bij Vrij Nederland en doceerde hij aan verschillende kunstopleidingen in Nederland.

ROOS VAN PUT is kunsthistoricus, met specialisatie moderne en hedendaagse kunst. Zij heeft een geschiedenis binnen de kunst- en danskritiek en schreef diverse boeken over hedendaagse kunst en dans. Zij werkt voor de Raad voor Cultuur als adviseur beeldende kunst en podiumkunsten (sinds 2013) en is voorzitter van commissies bij het Mondriaan Fonds (sinds 2012). Zij was tien jaar verbonden aan het tijdschrift Kunstbeeld, eerst als redacteur en later als hoofdredacteur (2008-2013). Zij ontwikkelde voor dit blad een multimediale koers, waaronder een app met dagelijks kunstnieuws, recensies en interviews. Roos van Put wordt regelmatig gevraagd voor kunstjury's en kunstcommissies. Een willekeurige greep uit het totaal: TENT Academy Award (2010), Wolvecamp Prijs (2010), Ouborg Prijs (2013), MK Award (2012), ING Young Talent Award (2013). Zij is lid van de werkveldcommissie beeldende kunst van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag (2013) en in een eerder stadium was zij lid van de werkveldcommissie mode aldaar. Ook treedt zij op als extern deskundige bij eindexamens (bijv. Academie Minerva, 2013). Daarnaast heeft Roos van Put een lange geschiedenis als bestuurslid bij diverse culturele instellingen en is zij in die hoedanigheid nog steeds actief voor onder andere de stichting If I Can't Dance I Don't Want To Be Part Of Your Revolution (vanaf september 2013). Ook is zij kunstadviseur voor stichtingen (o.a. Young in Prison, YiP) die veilingen organiseren voor het goede doel.

LYNNE VAN RHIJN werkt bij het RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, voor de Nederlandse kunst van na 1960. Ze publiceerde over Marcel van Eeden, Daan van Golden en Jonathan Meese en schreef voor De Witte Raaf, De Groene Amsterdammer en Winkler Prins. Voor Kunstbeeld en Tubelight was ze bovendien (eind) redacteur. Ze won de Prijs voor de Jonge Kunstcritiek 2010 en cureerde exposities van o.a. herman de vries: to be.

ARNO VAN ROOSMALEN is directeur van Stroom Den Haag, centrum voor beeldende kunst, architectuur en urbanisme in Den Haag. Naast solotentoonstellingen van verschillende internationale kunstenaars zijn recente projecten onder meer Foodprint (over de relatie tussen voedsel, voedselproductie en de stad) en tentoonstellingen zoals Up to You (2010) and There, I fixed

it (2011). Beide hebben als thema Upcycling. Voorheen was hij curator van de Stadscollectie van het museum Boijmans Van Beuningen en programmacoördinator van TENT, centrum voor beeldende kunst in Rotterdam. In 1997, was hij samen met Leontine Coelewij curator van het Nederlands paviljoen op de Biënnale van Venetië. Van Roosmalen is adviseur voor verschillende nationale fondsen, instituten en kunstacademies. Hij is lid van verschillende jury's en zit in het bestuur van diverse culturele organisaties.

BRIGITTE VAN DER SANDE is kunsthistoricus, onafhankelijk curator en adviseur in Nederland. Ze werkt momenteel aan een festival van niet-westerse science fiction. Ze heeft tentoonstellingen samengesteld over hedendaagse kunst, design, architectuur en cultureel erfgoed in musea, kunstinstellingen en in het publieke domein. Vanuit een interdisciplinaire benadering behandelt ze culturele onderwerpen, op zoek naar nieuwe verbindingen tussen verschillende werelden.

SAM STEVERLYNCK is een freelance kunstcriticus en journalist van o.a. kunsttijdschriften zoals hART en het dagblad De Standaard.

FRANK THEYS is een Belgische filosoof, beeldend kunstenaar en filmmaker. Hij woont en werkt in Brussel en Amsterdam. Zijn experimentele films, video-installaties en documentaires zijn te zien geweest op vele internationale plekken, zoals Kunsthal, Luzern; Haus der Kunst, München; CAFA, Peking; Bozar, Brussel; The Kitchen, NY; Taganka Theater, Moskou; Hermitage, Sint-Petersburg; Reina Sofia, Madrid; Hara Museum, Tokio en zijn aangeschaft voor collecties zoals van de MOMA, New York; SMAK, Gent; het Museum for the Moving Image, New York; en het Centre National de la Cinématographie, Parijs.

Hij heeft les gegeven aan de filmafdeling van het LUKA in Brussel en hij is wereldwijd gastdocent en gastspreker geweest op universiteiten en film-, kunst- en theaterscholen. Op dit moment werkt hij als onderzoeker aan de Universiteit van Leuven en geeft hij les aan de ArtScience Interfaculty in Den Haag en de kunstacademie LUKA in Gent. Hij was medeoprichter van Argos, Centrum voor Kunst en Media in Brussel en medeoprichter van Dziga, Belgian Union for Media Artists, waarvan hij afwisselend voorzitter en secretaris is geweest.

In zijn werk richt Theys zich op de dynamiek tussen kunst, samenleving en technologie. Zijn documentaire Technocalyps vormde het middelpunt in diverse kunsttentoonstellingen en wetenschappelijke congressen. Op dit moment is hij een boek aan het schrijven over de

invloed van wetenschapsfilosofie op kunstfilosofie en werkt hij samen met Michel Bauwens (P2P Foundation) aan een documentaire getiteld *De Revolutie*, over de mogelijkheid van een economische overgang naar peer-to-peermaatschappij.

JACOB VOORTHUIS doceert de filosofie van het ontwerpen van de bebouwde omgeving aan de TU Eindhoven. Met een speciale interesse in de relatie tussen de ruimtelijke praktijk en het ontwerp, gaat zijn onderzoek over de mogelijkheid van het beoordelen van ontwerpen en ontwerpbeslissingen vanuit het perspectief van een zich ontwikkelende ontologie van het gebruik. Voorthuis studeerde in 1988 af in kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Leiden met als specialisatie kunsttheorie en esthetiek. In 1996 is hij gepromoveerd op een interdisciplinair onderwerp waarin architectuur en filosofie op elkaar werden betrokken in een proefschrift dat zich toespitste op een kritiek van de maatschappelijke rol van het architectonisch ontwerp.

CHRISTIAAN WEIJTS is schrijver. In 2006 debuteerde hij met de roman *Art.285b*. Het boek won de Anton Wachterprijs en het Gouden Ezelsoor, en werd genomineerd voor zowel de Gouden Uil als de Ako Literatuurprijs. Later volgden *Via Capello 23*, de novelle *De etaleur*, de roman *Euforie*, en *De linkshandigen*. Ook zijn latere werk is meermalen genomineerd en bekroond. Zo stond *Euforie* op de shortlist voor de Libris Literatuurprijs 2013 en in 2012 kreeg Weijts er de BNG Literatuurprijs voor.

III. ESSAY

ELOISE SWEETMAN

INTERSECTIONS

Often a month before I travel, I think about the future, about what will be happening, what the people around me will be doing, and what I could be thinking about. I will concentrate on that for some time, all the while knowing that my present self will be thinking back to this moment, to the past self, sitting somewhere, thinking about the future self.

Have you noticed when you're thinking about time, your clock ticks louder and louder? Time is flowing both around and through us. At different times of our lives time means something else. As children, it seems to go on forever; an hour feels unending. Then one day we realized that a year flew by, and then suddenly ten years have come and gone, and we exclaim to ourselves: 'what the hell, where did the time go?!' In this time we become different people, grown and matured. Closer to an end. 'This is the end my beautiful friend,' says Jim Morrison.

To be with someone without language is to be with him or her at death. We see the end in the face of our neighbor, this is what a community is, it derives compassion. In the face of a passing away of the present, our world is captured within the social media network. Never before have we looked at the face of death in this way. We are faced with millions of images and videos of the performance of death, the last portrait, the final moments, the joy, the sorrow, the horror of time that flashes by. This perhaps is our new eternity, our new future life. This is memory, legacy – a life time in the technological age means our children and their children and perhaps even their children will work through the masses of messages, videos, and photos that we leave behind. What comes to mind when you are thinking about time? Body clocks, time zones, exchange? I think of all the things I have to do in time or within time, so I look for more ways to be productive. Multi-tasking apps and life-hacks can trick us into thinking that we do more with less time. Time is money, and money is time, they chant. If we are honest with ourselves multi-tasking is not really doing many things at once. It's simply stopping one thing to rapidly do the next so it seems like we are capable of beating the clock. Some people are so good at it that it seems like magic. Time (magic) management: an illusion of productive temporality.

Does time deplete us? We are programmed to be continuously productive. Time is an opportunity, which is why we are arrogant towards our bodies. We sleep less

whilst pushing ourselves to work harder. Onwards and upwards, my friend! Actually, fuck time! ...though can we and would do we? Do we know how to do nothing with time?

Time is a transformative opportunity, situated as a place for change. A future place. It will be different; tomorrow is another day to get things fixed. And then, as we travel, going feels longer than returning, whilst yesterday it felt like a dream when, in reality tomorrow is unreal. Yet, we don't use clocks like maps.

What will be new time, if we have given up on anything being ever new again? This ties us down to history of the past. There is nothing wrong with the past, except a hell of a lot. How many times do you think you have heard, read, or said: 'I can't believe that this is happening in this day and age', or something to that effect. That's got to mean something, don't you think? Many countries are fighting against their history, eradication, and re-creation. Some countries forget their complicity, whilst others attempt to deal with their shame. What does this mean for the future of the world, the future of cultural production? With a heavy history, we shall not forget, held down and in some ways blind to the future.

What do we want our future art world to look like if we didn't have the past? Perhaps a better question to ask is who should determine a future art world? Should it be the artist, the curator, the director, the philosopher, the critic, the educator, the student, the historian, the gallerist, the city, the policy makers, or the audience? We know that our future adults have to deal with our crap. This is already pointed out in the recent climate case in The Netherlands. By 2020, the government must meet the 25-40% reduction in greenhouse emissions. Even in five years, how will the Netherlands change? Climate change also threatens human rights. Climate change means a significant loss to culture. Along with this, there are three thousand endangered languages in the world, and there are only twelve places left free from noise pollution, time might be running out. In our globalized and connected world how will we live in ten years time, in twenty-five years time, in one hundred years from now, without these languages; with noise pollution? The end of language is the end of culture, is it not? So what are we doing with ours? And when I say 'ours', whose am I talking about?

Someone said 'Western man does not have the capacity to master time'. The English crime novelist, Agatha Christie created a character, a collector of clocks but these clocks had no hands. These clocks did not experience time in the productive sense. They became eternal timepieces. They are incapacitated objects of time. Time is continuous, movement; eternity is constant, still. Agatha's avid collector, like many of us, is terrified of the

passage of time, and so he stops it. That was in the 50s, now scientists are able to hold light in a crystal, essentially stopping time. They are able to capture light for sixty seconds. In those seconds light can travel around the moon twenty times. This means that by stopping light from traveling, they are able to stop time and retrieve 'light memory'. Good news, travel might be possible, but only in the future!

But if we were able to travel to the future, say one hundred years from now, what would we find? Space travel might have economy seats and robots would most likely have thumbs. The art world might be working through the archives of the avant-garde of our present time. In the future how do we want to experience art? Will there be exhibition spaces to visit, or will the exhibition visit you at home? What kind of artists will the institutions be working with?

Art and culture have a complicated relationship to time, like everything else; there is not enough of it. There is also a great emphasis on archives and memories. The past is the place where the contemporary is derived. No longer does an artwork completely disappear from view. What does this mean for the future of the art and culture production? Time will tell, and telling is the point, the discourse of art inserts the experience into memory. And it is memory that we rely on in history. So the complicated game with time continues.

Even though today, art is more accessible in daily life than ever before, art and cultural spaces still have to battle to claim their place. Since time is an opportunity to transform the way we live our lives, art is increasingly relied upon to solve our problems. What is true in art is that it gives space to propose alternative futures. But the brilliance of it is that art challenges time. Art, like the crystal, can go back in time, but it can also become a place, space, and mode where the past, present, and future intersect.

Then when travelling, it is exciting to think back and say to myself 'one month ago I was lying in bed thinking about myself being here'. The intersection of past, present and future feels so clear and traceable. As often as I do this I still forget to leave a message that can be picked up in that future.